

МЕТОДИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В КОРПОРАТИВНІЙ ЕЛЕКТРОННІЙ СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ YAMMER

Педагогічна майстерність учителя потребує не лише знання ним свого предмета, а й володіння методами навчання [6, с. 130].

Метод (від франц. – *methode*) – шлях дослідження; спосіб теоретичного дослідження або практичного здійснення чого-небудь; прийом [4, с.364].

Метод навчання – спосіб упорядкованої, взаємопов'язаної діяльності вчителів та учнів, спрямованої на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання [6, с.129].

Методи навчання необхідні для того, щоб учень, опанував зміст, навчився виконувати предметні дії, активно оперував способами пізнання і творчої праці [1].

З упровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів виникає потреба у відборі ефективних методів навчання, зокрема під час навчання в корпоративній електронній соціальній мережі Yammer.

Зауважимо, що мережа вже є ефективним засобом навчання, оскільки комунікація вчителів та учнів здійснюється через соціальні об'єкти (фото, відео, аудіо, повідомлення, презентації), що вже може бути ілюстрацією, або розповіддю, або постановкою проблеми до уроку. Вчителю тільки потрібно застосувати ефективні методи для колективної, групової або індивідуальної роботи з учнями [2].

Існує кілька класифікацій методів навчання, в основу яких покладено певні ознаки. Найбільш вдалими, на нашу думку, методами навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів в корпоративній електронній соціальній мережі Yammer ми вважаємо ті, що забезпечують логіку передавання і сприймання навчальних даних. Ці методи навчання нерозривно пов'язані з логічним шляхом засвоєння знань, серед яких: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, конкретизації та виділення головного [6, с. 131]. Деталізуємо ці методи.

Порівняння – метод навчання, що полягає у виявленні подібності та відмінностей між предметами чи явищами.

Метод порівняння передбачає такі дії: визначення об'єктів порівняння; виявлення основних ознак; зіставлення; знаходження подібності чи відмінності; знакове оформлення результатів порівняння (складання таблиці, плану, схеми чи моделі). Цей метод застосовують для виокремлення суттєвих і несуттєвих властивостей в порівнюваних об'єктах.

Алгоритм застосування:

- упевнитися, що порівнюються однорідні явища;
- визначити повну кількість ознак подібності;
- установити повну кількість ознак відмінностей;
- зробити висновок про спільне та відмінне [5, с.9].

Узагальнення (від лат. *generalisatio*) – метод навчання, що полягає в переході від одиничного до більш загального знання, або від загального певного рівня до загального більш вищого рівня, абстрагуванні та знаходженні спільних ознак, властивих предметам певної галузі наук.

Його використовують тоді, коли учні повинні навчитися класифікувати як навчальний матеріал на різних етапах уроку, так і класифікувати предмети, явища, види, групи тощо. Для узагальнення характерні такі дії: добір типових фактів, знаходження основного; порівняння; первинні висновки, їх теоретична інтерпретація; аналіз діалектики розвитку явища; знакове оформлення результатів узагальнення (формули, моделі, тенденції та ін.).

Алгоритм застосування:

- порівняти об'єкти та визначити повну кількість ознак подібності й відмінностей;

- виділити суттєві та несуттєві ознаки;
- об'єднати подібні об'єкти за суттєвими ознаками у єдину сукупність;
- зробити висновок про об'єкти за суттєвими ознаками.

Виокремлення основного – метод навчання, що передбачає конкретизацію предмета пізнання, розподіл інформації на логічні частини та їх порівняння, відокремлення основного від другорядного.

Для цього методу характерні: дії знаходження ключових слів, понять, смислових опорних пунктів; групування матеріалу; висновок про предмет пізнання, знакове оформлення (план, схема, опорний конспект, алгоритм, заголовок). Метод виокремлення основного часто використовують для теоретичних узагальнень, для звільнення змісту навчального матеріалу підручників від надлишкового, другорядного матеріалу. Його застосовують на всіх етапах уроку: постановка завдань, опитування учнів, закріплення матеріалу, особливо на етапі вивчення нового навчального матеріалу.

Алгоритм застосування:

- розкласти об'єкт на складові частини;
- порівняти складові частини об'єкта;
- виділити суттєві ознаки частин об'єкта (основне).

Розглянемо на прикладі соціального об'єкту презентації застосування комплексу методів навчання в соціальній мережі.

Технологія: учні переглядають навчальний матеріал, задають запитання у вигляді миттєвих повідомлень і пишуть свої думки щодо суттєвих ознак координатної площини. Учитель після отримання відповідей учнів пропонує відповісти на питання блиц-опитування щодо визначення суттєвої ознаки прямокутної системи координат. Потім узагальнює думку учнів і коментує практичні завдання, що представлені в презентації.

Конкретизація – метод навчання, що передбачає перехід від абстрактного до конкретного.

Метод конкретизації має такі елементи: сходження від абстрактного до конкретного; знакове оформлення результатів конкретизації (приклади, задачі, схеми, моделі та ін.). Його використовують для уточнення умов існування чи розвитку явища, для підсилення теоретичних знань прикладами з практики.

Класифікація – метод навчання, що передбачає процес пошуку та знаходження суттєвих і спільних ознак, а також елементів і зв'язків для деякої групи об'єктів, що формують основу для розподілу об'єктів на певні групи [5, с. 9]. Розглянемо на прикладі соціального об'єкту фото (малюнок) застосування методу класифікації в соціальній мережі Yammer.

Технологія: учитель надає схему учням для самостійного здійснення класифікації геометричних фігур, учні можуть уточнювати об'єкти на схемі й задавати запитання у вигляді миттєвих повідомлень. Учням пропонується відповісти на питання блиц-опитування (кількість отриманих фігур в кожній класифікаційній групі) для з'ясування проблем у учнів щодо розуміння навчального матеріалу.

Метод аналізу. Поняття «аналіз» (від грец. *analysis*) – розкладання. Цей метод полягає у вирізненні окремих характеристик явища й розкладанні його на складові (елементи).

Він має такі компоненти: осмислене сприйняття інформації, виокремлення суттєвих ознак і відношень, поділ на елементи і знаходження вихідної структурної одиниці; осмислення зв'язків, їх синтез. Частини цілого характеризують через порівняння, синтез та інші логічні методи. Метод аналізу часто використовують на початковому (емпіричному) етапі пізнання [7].

Алгоритм застосування:

- розкласти об'єкт на складові частини;
- виділити окремо суттєві ознаки об'єкта;
- вивчити кожну ознаку об'єкта окремо як елемент єдиного цілого;
- з'єднати частини об'єкта в єдине ціле
- узагальнити дані про об'єкт за суттєвими ознаками [5, с.10].

Метод синтезу. Поняття «синтез» (від грец. *synthesis*) – з'єднання. Метод полягає в об'єднанні раніше виокремлених частин шляхом аналізу елементів або властивостей предмета

в єдине ціле. Він забезпечує пізнання конкретного через єдність різноманітного і здійснюється переважно на теоретичному рівні пізнання [7].

Важливим у навчанні є застосування критичного мислення для побудова висновків. Основою для формування висновків про досліджуваний об'єкт можуть бути індуктивний і дедуктивний методи.

Метод індукції. Поняття «індукція» (від лат. *induction*) – збудження. Це метод мислення при якому з окремих суджень виводиться загальне [4, с. 250].

Застосування методу індукції під час навчання сприяє встановленню учнями причинно-наслідкової залежності, розробці висновків та узагальнень.

Метод дедукції. Поняття «дедукція» (від лат. *deduction*) – виведення. Це метод мислення, при якому нове положення виводиться логічним способом із попередніх; метод дослідження, який полягає у переході від загального до окремого [4, с. 172].

Застосування методу дедукції під час навчання сприяє розумінню учнями тісного взаємозв'язку окремих елементів в цілісній системі.

Метод проміжного контролю спрямовано на моніторинг або аналіз рівня поточних знань учнів з конкретної теми навчання. Найбільш поширеними є електронне опитування й тестування.

Отже, методи навчання за логікою засвоєння навчальної інформації відображають характер і логіку розкриття змісту навчального матеріалу, розвивають абстрактне мислення, формують систему понять, визначають загальні зв'язки у формі моделей (формул, схем тощо). Ефективність використання методів цієї групи залежить від зв'язків з іншими методами навчання: за джерелом знань, рівнем проблемності, ступенем самостійності учнів.

Вибір методів навчання залежить від: загальних цілей освіти і розвитку особистості; цілей, завдань і змісту навчального матеріалу кожного уроку; особливостей змісту і методів відповідної науки, того предмета і тієї теми, що вивчається; особливостей методики викладання конкретної навчальної дисципліни; часу, відведеного на вивчення того чи того матеріалу; вікових особливостей суб'єктів навчання; рівня підготовленості (освіта, розвиток); матеріального оснащення навчального закладу, зокрема навчального обладнання, наочних посібників, технічних засобів; можливостей і особливостей педагога, рівня його теоретичної й практичної підготовки, особистісних якостей, педагогічної майстерності [1].

Ефективність методів залежить не лише від самих методів, а від майстерності педагога використовувати функціональні можливості соціальних мереж та ІКТ.

Література

1. Артюшина М. В. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: навч. посіб. / М. В. Артюшина, Л. М. Журавська, Л. А. Колесніченко, О. М. Котикова, М. І. Радченко, Г. М. Романова; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К., 2008. – 329 с.
2. Биков В.Ю. Корпоративні соціальні мережі як об'єкт управління педагогічною соціальною системою / В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова. [Електронний ресурс] // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2016. – №2. – Режим доступу: <http://tipus.khpi.edu.ua/article/view/73499/68883> (дата звернення 03.01.2017). – Текст з екрана.
3. Литвинова С. Г. Сучасний стан використання електронних соціальних мереж учителями загальноосвітніх навчальних закладів України [Електронний ресурс] / С. Г. Литвинова // Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання – 2017. – №1 (57). – С. 26-41 – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua>
4. Семотюк О. П. Сучасний словник іншомовних слів. – 2-ге вид., доп. / О. П. Семотюк. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. – 688 с.
5. Терно С.О. Проблемні задачі з історії для старшокласників: Дидактичний посібник для учнів 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / С.О. Терно – Вид. 2-е, доопр. та допов.– Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 32 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. – 3-тє вид. / М.М. Фіцула. – К : Академвидав, 2009. – 560 с.
7. Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посіб. / В. М. Чайка. – Київ : Академвидав, 2011. – 240 с.